

Protocol pesten

Pieter Zandt scholengemeenschap

Pesten op de Pieter Zandt

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Wat is pesten?	4
1.1. Verschillende definities van pesten	4
1.2. Verschil tussen plagen en pesten	5
2. Aanpak van pesten op de Pieter Zandt: de Anti Pest Commissie	6
3. Pestprotocol	7
4. Melden van pesten en stappenplan	8

Inleiding

Pesten is een veel voorkomend verschijnsel binnen onze maatschappij en komt helaas ook voor binnen onze scholengemeenschap. In de tijd van de Bijbel werd er al gesproken over zondebokken, bij ons op school zien we dit “zondebokprincipe” helaas terugkomen. Op onze school kunnen we verschillende vormen van pesten waarnemen (1.1) en is het van levensbelang om een aanpak tegen pesten te realiseren.

Er zijn verschillende redenen die pleiten voor een aanpak binnen onze school:

- Op school willen we een veilig pedagogisch klimaat creëren van waaruit de jongere zich optimaal kan ontwikkelen. Pesten beïnvloedt dit klimaat op negatieve wijze en zo ook de ontwikkeling van de jongere.
- Pesten beïnvloedt het welzijn van alle leerlingen (niet alleen de pester en gepeste) en daarmee ook de schoolprestaties.
- Vanuit onze christelijke identiteit is het belangrijk op te komen voor de zwakkere in onze samenleving en daarmee binnen onze school, maar ook is het belangrijk om de pester te helpen om op een normale manier met anderen om te gaan.
- Pesten kan desastreuze gevolgen hebben voor de gepeste en zijn omgeving. Niet alleen op korte termijn zijn er gevolgen waarneembaar maar ook op de lange termijn kan pesten schade berokkenen. Als school willen wij dit voorkomen.

Voordat we als school een aanpak hebben geïmplementeerd is er in 2003 onderzoek gedaan naar de frequentie en naar visie en handelen van leerlingen en docenten m.b.t. het onderwerp pesten.

We konden vaststellen dat er toen gepest werd en hebben de docenten hiermee geconfronteerd. Het bewustwordingsproces m.b.t. het onderwerp pesten bij docenten is toen in gang gezet. Twee deskundigen op het gebied van pesten geven aan dat dit bewustwordingsproces een sleutel vormt tot een succesvolle aanpak tegen pesten.

Dan Olweus zegt in zijn boek “Treiteren op school” het volgende: *“Bewustzijn en actieve betrokkenheid van de leerkrachten zijn twee voorwaarden voor succes.”* Bob van der Meer spreekt over veranderingen teweegbrengen in de attituden van leerkrachten, waarbij het belangrijk is vooral de gevoeligheid voor pesten te vergroten.

Dit bewustzijn en actieve betrokkenheid van docenten zullen voortdurend geactiveerd moeten worden en nemen een belangrijke rol in binnen het protocol.

1. Wat is pesten?

1.1. Verschillende definities van pesten

In de literatuur komen we verschillende definities tegen wanneer het begrip pesten wordt genoemd.

B. van der Meer: *“Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen t.o.v. één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen”.*

Dan Olweus: *“Een persoon wordt gepest als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meer personen”.*

Lieshout: *“Pesten is een bijzonder kwaadaardige vorm van agressie die gekenmerkt wordt door de volgende elementen: de dader of daders zijn er in herhaalde agressieve handelingen van allerlei aard gedurende langere tijd op gericht om ten koste van hun slachtoffer uiteenlopende doelen te bereiken zoals materieel gewin, aanzien, ontzag of respect bij anderen of plezier in het leed van het slachtoffer, terwijl het slachtoffer niet bij machte is om zich te verdedigen.”*

Marion van Hattum: *“Het gaat bij pesten om een herhaaldelijke en langdurige negatieve interactie tussen één of meerdere actoren, gericht op een individu of groep, waarbij sprake is van een ongelijke machtsverhouding. Doordat het slachtoffer zich herhaaldelijk en langdurig bevindt in een ongelijke machtsverhouding en moeite heeft zich te weren, kan hij zowel fysieke, als zeker ook psychische schade oplopen.”*

Concluderend komen we tot de volgende kenmerken van pesten:

- ✓ systematisch, geen éénmalige actie, maar regelmatig terugkerend
- ✓ psychische of fysieke schade
- ✓ ongelijke machtsverhouding
- ✓ pester winnaar en slachtoffer verliezer
- ✓ desastreuze gevolgen voor slachtoffer
- ✓ slachtoffer mag niet voor zichzelf opkomen

We komen op onze school verschillende vormen van pesten tegen:

- ✓ Afpakken/stukmaken/verstoppert van andermans spullen
- ✓ Naroepen, belachelijk maken
- ✓ Schelden
- ✓ Dreigen
- ✓ Negeren/uitsluiten van groepsspel
- ✓ Fysiek geweld
- ✓ Afpersen
- ✓ Cyberpesten of digitaal pesten, pesten via whatsapp, instagram, tiktok e.d.
- ✓ Sexting

Deze vormen van pesten kunnen verschrikkelijke gevolgen voor leerlingen hebben, zoals weinig/ geen zelfvertrouwen, faalangst, depressie, relationele problemen, psychische problemen, zelfdoding. Tevens spreekt men over negatieve gevolgen voor de pester en de anderen uit de

klas. Een pester heeft bijvoorbeeld een vier keer zo grotere kans in het criminele circuit terecht te komen.

1.2. Verschil tussen plagen en pesten

Plagen mag, plagen is goed om voor jezelf te leren opkomen. Bij plagen is er sprake van incidenten en is er sprake van een “gelijke machtsverhouding”. Er is geen winnaar en verliezer en het slachtoffer is in staat om voor zichzelf op te komen.

2. Aanpak van pesten op de Pieter Zandt: de Anti Pest Commissie

Naar aanleiding van het eerdergenoemde onderzoek in 2003 is er een Anti Pest Commissie opgericht.

De Anti Pest Commissie houdt zich bezig met maatregelen om het pesten te voorkomen en het pesten aan te pakken. Ze geeft advies aan docenten om het pesten te voorkomen zodat docenten een veilig pedagogisch klimaat kunnen creëren. Ze wil er zijn voor jongeren om het pesten zo snel mogelijk te stoppen.

Per vestiging is er een aantal docenten en een conciërge lid van de APC (tevens het meldpunt pesten), waarbij de coördinatie berust bij één persoon.

Kampen:

Mw. Pastoor (voorzitter)
Mw. Vandermeer
Dhr. Dodeweerd
Dhr. Van de Noort
Dhr. Van Dijk (conciërge)

Staphorst:

Dhr. De Frel
Hoofdconciërge (weet niet of er al een nieuwe is benoemd)

IJsselmuiden:

Dhr. Frankert
Dhr. Nieuwenhuis (conciërge)

Urk:

Dhr. Bos
Mw. Schenk-Woord
Mw. Hakvoort-Ras (conciërge)

3. Pestprotocol

In het pestprotocol hebben we de vijfsporenaanpak van Bob van der Meer verwerkt. De **vijfsporenaanpak** is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij het pesten:

1. de gepeste jongere
2. de pester
3. de klasgenoten
4. de ouders
5. de docenten (en allen die verantwoordelijkheid binnen de school hebben)

Binnen het protocol maken we onderscheid tussen **preventieve en curatieve maatregelen**. De preventieve acties richten zich op het voorkomen van pesten. De curatieve acties zijn erop gericht pesten aan te pakken en te bestrijden. Binnen de curatieve maatregelen maken we onderscheid tussen een planmatige aanpak van het pesten waarin we systematisch pestsituaties en gedrag van alle betrokkenen willen beïnvloeden bijv. aan de hand van een **stappenplan**. Daarnaast zijn er directe adhoc acties om situaties te beïnvloeden. In dit protocol staat hoe we op de Pieter Zandt met pesten omgaan.

Preventieve maatregelen

Gericht op de leerlingen

- “Gouden weken” aan begin van het schooljaar: aandacht voor groepsvorming, introductie activiteiten, gezamenlijke regels afspreken
- Aandacht voor de “Week tegen pesten”: mail naar leerlingen, dagopeningen over pesten, op beeldscherm aandacht voor pesten, les over pesten
- Gastlessen vanuit de Fleur bloemen Stichting
- Tijdens mentoraat aandacht voor het onderwerp pesten middels een klassengesprek n.a.v. filmbeelden

Gericht op ouders

- Tijdens “Week tegen pesten” mail naar ouders over het onderwerp pesten en over sociale veiligheid
- Mail naar ouders waar ze pesten kunnen melden
- Op de website staat het protocol
- Ouderavond vanuit de Fleur Bloemen Stichting

Gericht op personeel

- Mail vanuit de APC over meldpunt en protocol
- Mail tijdens “Week tegen pesten”
- Professionalisering van de APC
- Professionalisering vanuit de werkgroep sociale veiligheid: signalerend vermogen vergroten door trainingen binnen teams

4. Melden van pesten en stappenplan

Het meldpunt pesten: “Helden melden!”

Wanneer pesten wordt gesignaleerd is het belangrijk om dit zo snel mogelijk te melden. Hiervoor hebben we op de Pieter Zandt het meldpunt pesten. Het is belangrijk om voor ogen te houden dat het melden van pesten geen klikken is, maar juist een heldendaad. Het zwijgen moet doorbroken worden om erger te voorkomen.

Melden kan op de volgende manieren plaatsvinden:

- ✓ Mailen: leerlingen, ouders en docenten kunnen een pestgeval melden op het emailadres: **pesten@pieterzandt.nl**.
- ✓ Telefonisch melden bij één van de leden van het meldpunt pesten
- ✓ Persoonlijk aanspreken van iemand van het meldpunt pesten

Wat gebeurt er wanneer het pesten is gemeld? (curatieve maatregelen)

In overleg met de mentor vindt een eerste gesprek met de gepeste leerling plaats door een lid van de APC.

In dit gesprek wordt met de leerling besproken wat er verder gaat gebeuren. Afhankelijk van de ernst en mate van pesten wordt tot een bepaalde aanpak besloten. Soms kan een gesprek met betrokkenen en het maken van duidelijke afspraken al voldoende zijn, vaak zetten we echter de no blame methode in. Wanneer het pesten ernstig is, maken we gebruik van een straffende methode. (Zie stappenplan hieronder)

Tevens adviseren we de mentor om klassikaal aandacht aan het onderwerp pesten te besteden. Dit kan op verschillende manieren zoals bijv. het laten zien van filmmateriaal en een klassikaal gesprek hierover of een lessenserie over het onderwerp pesten.

Ook kunnen we tot de conclusie komen dat een gepeste jongere niet weerbaar is en kunnen we adviseren tot het volgen van een sovatraining of een training Rots en Water.

Stappenplan: welke stappen ondernemen we wanneer pesten wordt gesignaleerd?

1. Via de **no blame methode** gaan we eerst het gesprek aan met de gepeste leerling en daarna met een aantal leerlingen (uit de klas) waaronder 2 pesters, 2 meelopers en 2 jongeren die een positieve invloed hebben in de groep. Deze methode probeert de negatieve macht van pesters positief om te buigen. De verantwoordelijkheid voor dit probleem wordt bij de groep neergelegd en leidt tot het maken van duidelijke afspraken. Evaluatie van de gemaakte afspraken vindt daarna op korte termijn plaats.

De mentor en ouders van gepeste leerling worden ingelicht.

2. Heeft de no blame methode geen effect, dan kunnen we de **no blame methode herhalen**.
3. Wanneer het pesten niet stopt hebben we een **direct en straffend gesprek met de pester** waarin duidelijke afspraken worden gemaakt (en herhaaldelijk worden geëvalueerd). De *ouders van de pester worden ingelicht* en de situatie wordt uitgelegd, ook het eventuele vervolg. Tevens worden de *ouders van de gepeste leerling ingelicht*.

4. Hierna of bij ernstige mate van pestgedrag gaan we over op de **straffende methode**, daarbij is het mogelijk om de pester te isoleren uit de klas (interne/externe schorsing).

- Pester inzicht geven in gedrag door:
 - ✓ Opstel over pesten
 - ✓ Verslag van een documentaire over pesten
 - ✓ Boekverslag
 - ✓ Herstelcontract
- Naast één of meerdere van deze onderdelen tevens een gesprek met de pester en daarbij ingaan op waarom hij pest: achter de oorzaak van het pestgedrag komen.
- Mogelijk een verplichte sociale vaardigheidstraining voor de pester

Bij deze 4e stap worden de *ouders van de pester op school uitgenodigd*. In dit gesprek wordt duidelijk gemaakt hoe de route verder verloopt met uiteindelijk kans op overplaatsing van de pester naar een andere locatie (eventueel andere school).

5. Overplaatsing van de pester naar een andere locatie of andere school.